

PONADNARODOWY STANDARD
KSZTAŁCENIA DOROSŁYCH W CELU
POBUDZANIA I WSPIERANIA
ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

**Krajowe Stowarzyszenie
Wspierania Przedsiębiorczości**

ul. Staszica 2A

26-200 Końskie

tel.: 41 375 14 55

fax: 41 375 14 56

e-mail: kswp@kswp.org.pl

www.kswp.org.pl

Wstęp

Wspieranie idei rozwoju przedsiębiorczości wymaga wypracowania skutecznych metod nauczania w tym zakresie. Standardy te nie mają jednak na celu wprowadzenia obowiązku stosowania rygorystycznie określonych schematów postępowania, ograniczonych jakimikolwiek ramami, poza które nie należy występować – wręcz przeciwnie! Nowatorskie metody mają za zadanie rozwijać proces kształcenia dorosłych dzięki zastosowaniu wielu elementów składowych i budowaniu relacji między nimi tak, aby finalnie osiągnąć najefektywniejszy i pożądany wynik końcowy. Właśnie dlatego określanie pewnych standardów pozwalających na uzyskanie najwyższej jakości kształcenia cieszy się obecnie dużym zainteresowaniem wśród firm i instytucji działających w tej dziedzinie.

Niniejszy standard kształcenia dorosłych w celu pobudzania i wspierania rozwoju przedsiębiorczości powstał dzięki realizacji projektu „Europejskie kompetencje i jakość kształcenia osób dorosłych w dobie globalizacji” (Erasmus+). Projekt ten stworzył możliwość wymiany doświadczeń i wypracowania wspólnie z partnerami zagranicznymi z Włoch, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii konkretnych rozwiązań, które mogłyby zostać zaadaptowane do warunków polskich.

Kim jesteś? - czyli ewaluacja na wejściu

Wchodząc do każdej z trzech zagranicznych instytucji, w których odbywaliśmy szkolenia spotkaliśmy się z ogromną serdecznością - nie była to jednak zwykła wymiana grzecznościowych zdań, lecz wstęp do wzbudzenia w nas zaufania w stosunku do trenera prowadzącego zajęcia. Kiedy już poczuliśmy się (jak głoszą reklamy) “kimś wyjątkowym”, łatwiej nam było otworzyć się i ujawnić (jak się później okazało) kilka ważnych szczegółów o sobie. Szczegóły te zdradziły prowadzącemu bowiem nie tylko to, czym się zajmujemy na co dzień, lecz przede wszystkim nasze oczekiwania względem szkolenia, poziom motywacji do zdobycia nowej wiedzy oraz sposób spostrzegania i myślenia. Ta niby zwykła piętnastominutowa swobodna rozmowa w grupie przy powitalnej kawie stała się wstępem do tak zwanej ewaluacji uczestników na wejściu.

Jesteś dla nas ważny nie tylko podczas szkolenia!

Wchodząc do sali szkoleniowej dostaliśmy do uzupełnienia ankiety, które podobnie jak te stosowane w Polsce, miały na celu zweryfikowanie posiadanych przez nas wiadomości i kompetencji w zakresie tematycznym zbieżnym ze szkoleniem, w którym mieliśmy uczestniczyć. Jak się po chwili okazało, poza standardowymi ankietami i materiałami szkoleniowymi dostaliśmy coś jeszcze - bardzo ważny pakiet startowy. Były w nim m.in. ulotki z opisem głównych atrakcji miasta, mapa zawierająca kluczowe punkty gastronomiczne, czy też rozkład jazdy komunikacji miejskiej - dla miejscowych

informacje oczywiste, dla nas okazały się niezwykle użyteczne. Trzeba przyznać, że była to dla nas dość zaskakująca dbałość o klienta, gdyż wykroczyła poza stosowany w Polsce schemat ograniczający się najczęściej jedynie do meritum sprawy, czyli przeprowadzenia wysokiej jakości szkolenia.

Elastyczni w każdym momencie

Kiedy już uzupełniliśmy wszystkie ankiety, na podstawie których określono nasze potrzeby i cele dydaktyczne, nastawiliśmy się na odsłuchanie treści ściśle określonego materiału nauczania. Prowadzący jednak nie ograniczył się jedynie do tego, aby poinformować nas o czym będzie dzisiejszy wykład - owszem (podobnie jak w Polsce) przytoczył proponowane tematy, problemy, zagadnienia, o których warto żebyśmy się dowiedzieli, lecz zaproponował abyśmy to my wybrali o czym chcemy rozmawiać, na czym chcemy głównie się skupić, a co będziemy traktować jedynie jako wiadomości uzupełniające. Nadanie rangi i znaczenia poszczególnym tematom, które miały zostać omówione nastąpiło szybko, a co najważniejsze dzięki temu zabiegowi wyeliminowaliśmy zagadnienia, które z naszego punktu widzenia omawiane byłyby zbędnie i wykazaliśmy tematy, na których omówieniu zależy nam najbardziej. Zniwelowaliśmy przez to możliwość pojawienia się w nas, jako uczestnikach szkolenia, podczas zajęć poczucia straty czasu.

Praktyka czyni mistrza!

Na tym jednak nie koniec elastycznego podejścia do sposobu prowadzenia zajęć przez zagraniczne instytucje. Kiedy już zdiagnozowano, iż nastawieni jesteśmy na zdobywanie wiedzy przez doświadczenie, dokładnie taką formę przybrały nasze zajęcia. Owszem zastosowano metody podające (jak wykład), lecz skupiono się głównie na wykorzystaniu metody aktywizującej uczestników (dyskusje, analiza studiów przypadku, burza mózgów, formułowanie ocen i wniosków). Okazało się, że każde z wizytowanych państw w procesie kształcenia opiera się przede wszystkim na praktyce, a nie na przekazywaniu „suchych” informacji. Dla przykładu instytucja szkoleniowa z Włoch prowadząc zajęcia z zakresu zakładania i prowadzenia własnej firmy, dzieli uczestników w mniejsze podgrupy, które tworzą na zasadzie „burzy mózgów” swój własny pomysł na biznes. Pomysł ten omawiany jest następnie na forum całej grupy. Zasada jest jedna – nikt nie ma prawa krytykować założeń innej grupy. Dyskusja na forum ma na celu bowiem motywowanie do działania, wskazywaniu ewentualnych możliwości i opcji, których w danym momencie prezentująca grupa nie dostrzegła. Pozostałe grupy podpowiadają reszcie dlaczego skłonni byliby skorzystać z ich oferty, w jakich okolicznościach chcieliby się o nich dowiedzieć i czemu uważają, że ich przedsięwzięcie ma szanse powodzenia. W Hiszpanii tego typu dyskusje przeprowadzane są ponadto w gronie specjalistów z danej dziedziny lub osób, które prowadzą podobną lub identyczną działalność gospodarczą.

Aby odkryć i rozwinąć potencjał osoby szkolonej często przypisuje się go do konkretnego przedsiębiorcy działającego w branży tożsamej z profilem planowanego przez uczestnika przedsięwzięcia, po to, by uczeń, dzięki odpowiednim zabiegom mistrza, poznawał siebie, rozwijając w ten sposób swoje przedsięwzięcie biznesowe i nie obawiał się dążyć do realizacji celu. Nie dało się zatem nie zauważyć, że nasi zagraniczni partnerzy niezwykle mocno nastawiają się na wykorzystywanie w kształceniu mentoringu i coachingu zbudowanego na bazie zadawania pytań, skupionego na osiąganiu celów, pobudzającego do myślenia i pełnego wykorzystywania swoich naturalnych umiejętności. Uwagę naszą zwrócił również bardzo „swobodny” styl prowadzenia zajęć oparty na odformalizowaniu kontaktów, empatii, wzajemnym słuchaniu i wymianie poglądów, którego celem jest stworzenie swobodnej atmosfery sprzyjającej przyswajaniu wiedzy i pobudzaniu ucznia do kreatywnego i krytycznego myślenia. Podczas zajęć nie odczuliśmy zatem jakiegokolwiek dyrektywności ze strony coacha, który w atmosferze szacunku i pełnej akceptacji dla naszych przekonań zdecydowanie miał na celu pomóc zdobyć nam wiedzę prowadząc do świadomego dokonywania ewentualnych zmian w naszych poglądach, a nie po prostu nas nauczać.

Urozmaicenie procesu nauczania

We wszystkich trzech wizytowanych państwach podstawowym narzędziem szkolącego jest prezentacja, na której znajdują się slajdy z celami szkoleniowymi, przykładami, wykresami, czy też zdjęciami. Narzędzie to jest niezwykle cenione z uwagi na fakt, iż wywołuje wrażenia i spostrzeżenia, będące tworzywem pozwalającym w krótszym czasie przekazać uczestnikom więcej wiadomości. Prezentacje wykorzystywane są na każdym kroku - nie tylko podczas prowadzenia szkoleń. W takiej formie przedstawiane są także m.in. projekty biznesowe przez osoby ubiegające się o kredyt w banku, gdzie w ciągu kilku minut referujący musi przekonać osobę decyzyjną do przyznania środków finansowych na planowane przedsięwzięcie. Prezentacja w tym przypadku staje się zatem wyrazem inicjatywności i kreatywności osoby ją przygotowującej.

W wizytowanych krajach szeroko rozpowszechniony jest także e-learning, który nie koniecznie stanowi główną metodę kształcenia, lecz jest często uzupełnieniem tradycyjnego procesu nauczania. Do szkolenia i wymiany doświadczeń wykorzystywane są elektroniczne platformy edukacyjne, na których zamieszczane są informacje uzupełniające treści przekazane podczas szkoleń stacjonarnych. Powyższa metoda wymusza wspomaganie procesu kształcenia za pomocą komputerów, tabletów i innych nośników elektronicznych oraz Internetu. Aby ułatwić, a niekiedy umożliwić korzystanie z tej formy kształcenia, w niektórych instytucjach praktykuje się wypożyczanie sprzętu z zainstalowanymi programami i materiałami szkoleniowymi.

Systematyczni w monitorowaniu postępów i efektów

Dla zagranicznych instytucji szkoleniowych ważna jest nie tylko ewaluacja na wejściu (badająca poziom posiadanej wiedzy) i na wyjściu (badająca wzrost wiedzy po uczestnictwie w szkoleniu), lecz również ewaluacja podczas prowadzonych zajęć. Systematyczne badanie efektów nauczania ma na celu nie tylko bieżące weryfikowanie stopnia przyswajania wiedzy przez uczestników, lecz również porównanie zaspokojenia ich potrzeb edukacyjnych ze zidentyfikowanymi na początku oczekiwaniami osób szkolonych. Ciekawą formą przekazywania przez uczestników szkolenia swoich uwag, spostrzeżeń lub zadawania pytań dodatkowych jest stosowany system kolorowych karteczek, na których uczestnicy szkoleń notują swoje uwagi, a następnie przekazują je trenerowi lub innym uczestnikom w każdym momencie trwania szkolenia. Dzięki temu w konwersacje zaangażowane są również osoby nieśmiałe. Bardzo ważnym elementem na zakończenie każdego dnia szkoleniowego jest dokonanie przez uczestników samooceny – każdy z nich odpowiada sobie na pytania: czego się dziś nauczyłem? co było dla mnie najciekawsze? czego muszę się jeszcze nauczyć?

***

Wypracowane przez wizytowane instytucje mechanizmy uczenia i podejście do prowadzenia biznesu są cennym doświadczeniem dla KSWP, dają możliwość szerszego, bardziej otwartego spojrzenia na przedsiębiorczość, a ich implementacja i stosowanie w warunkach polskich pozwoli pobudzić kreatywność, inicjatywność i innowacyjność osób dorosłych. I choć sposób kształcenia jest zbliżony do systemów stosowanych w naszym kraju, podejście do klienta jest oparte zdecydowanie mocniej niż w Polsce na empatii i wymianie doświadczeń.

Wyłączną odpowiedzialność za treść publikacji ponosi wydawca, a Komisja Europejska nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za wykorzystanie tych informacji.